

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра технологій виробництва та переробки сільськогосподарської продукції
імені академіка В.Г. Пелиха

ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

ГОРИЗОНТИ РОЗВИТКУ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА
ТА ПЕРЕРОБКИ В УКРАЇНІ

ДО ДНЯ ПАМ'ЯТІ ДОКТОРА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ НАУК,
ПРОФЕСОРА, АКАДЕМІКА
ПЕЛИХА ВІКТОРА ГРИГОРОВИЧА

МАТЕРІАЛИ КОНФЕРЕНЦІЇ

---

*Кропивницький
21 березня 2024*

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-
ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет біолого-технологічний

Кафедра технологій виробництва та переробки сільськогосподарської продукції
імені академіка В.Г. Пелиха

ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
«ГОРИЗОНТИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО
ВИРОБНИЦТВА ТА ПЕРЕРОБКИ В УКРАЇНІ»
ДО ДНЯ ПАМ'ЯТІ ДОКТОРА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ НАУК,
ПРОФЕСОРА, АКАДЕМІКА ПЕЛИХА ВІКТОРА ГРИГОРОВИЧА
21 березня 2024 року

Матеріали конференції

Кропивницький, 2024

УДК 338.432:631.1:664

Горизонти розвитку сільськогосподарського виробництва та переробки в Україні (до дня пам'яті доктора сільськогосподарських наук, професора, академіка Пелиха Віктора Григоровича): матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції/ За ред. Пелих Н.Л., Ушакова С.В.- Кропивницький: ХДАЕУ, 2024. – 399 с.

Редакційна колегія:

Пелих Н.Л. – к.с.-г.н., доцент, завідувач кафедри технологій виробництва та переробки сільськогосподарської продукції імені академіка В.Г. Пелиха Херсонського ДАЕУ;

Ушакова С.В. – к.с.-г.н., старший викладач кафедри технологій виробництва та переробки сільськогосподарської продукції імені академіка В.Г. Пелиха Херсонського ДАЕУ.

Збірник містить матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Горизонти розвитку сільськогосподарського виробництва та переробки в Україні» до дня пам'яті доктора сільськогосподарських наук, професора, академіка Пелиха Віктора Григоровича за такими основними напрямками: інноваційний розвиток тваринництва України; перспективи розвитку рослинництва у післявоєнний час; сучасний розвиток переробної та харчової галузі; екологічний стан аграрного виробництва; соціально-економічний розвиток сільського господарства.

Рекомендовано до друку Вченою радою біолого-технологічного факультету Херсонського державного аграрно-економічного університету (протокол №8 від 27.03.2024 р.).

Відповідальність за зміст, новизну та оригінальність наданого матеріалу несуть автори статей

© Херсонський державний
аграрно-економічний університет,
2024

Ведмеденко О.В. - к.с.-г.н., доцент

Мисан О.Ю. - здобувач вищої освіти

Херсонський державний аграрно-економічний університет,

Херсон

ШЛЯХИ ЗНИЖЕННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ ПТАХІВНИЦТВА ТА ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ГАЛУЗІ

Сьогодні існує декілька резервів щодо зниження собівартості продукції птахівничої галузі. Одним із них є зниження собівартості добового молодняку за рахунок підвищення заплідненості інкубаційних яєць та виводимості курчат. Це першочергове рішення, оскільки є початковим етапом технологічного процесу виробництва кінцевої продукції. Для досягнення позитивного результату можливим є використання штучного осіменіння самок, а також роздільностатевої годівлі півнів і курей. На думку вчених, роздільностатева годівля дає змогу не лише зменшити споживання кормів, а й покращити відтворювальні якості півнів. Економічну ефективність виробництва інкубаційних яєць визначають, перш за все, відтворювальні якості курей родинного стада. У зв'язку з цим у сучасних умовах виробництва продукції птахівництва важливе місце посідає розробка нових, удосконалення існуючих технологій, окремих технологічних прийомів, які спрямовані як на збільшення обсягів виробництва, так і на зниження матеріально-енергетичних та грошових затрат [1]. Птицю утримують у клітках або на підлозі, хоча у товарному птахівництві все рідше можна побачити господарства з підлоговим утриманням птиці, адже це економічно невигідно – на одиницю площі утримується в 5-7 разів менше птиці, ніж у клітках (хоча вартість обладнання для утримання птиці на підлозі на порядок нижча, ніж кліткового обладнання). Водночас виникає ще одна проблема, пов'язана з видаленням посліду. При утриманні у клітках послід падає на транспортерну стрічку і раз на добу видалається. Птиця ходить по чистій підлозі і не забруднює ногами яйця. При утриманні на підстилці послід видалається не часто, щоб не викликати стресів у

птиці.

В усьому світі кліткова система утримання птиці є найбільш поширеною та економічно обґрунтованою. Такі провідні фірми, як BigDutchman, Salmet, Meller, PrixAgro (Німеччина), Фассо, Techno (Італія) та інші випускають велику кількість моделей кліткових батарей для утримання птиці, що постійно вдосконалюються за такими важливими характеристиками, як місткість, споживання енергоресурсів, ефективність використання виробничих площ та вартість [2]. Невід'ємним чинником підвищення племінних і продуктивних якостей птиці є метод штучного осіменіння, що є складовою частиною технологічного процесу як у племінному, так і в промисловому птахівництві. Він надає можливість відбору відповідних за конституцією самців, що мають високі племінні характеристики та якісну сперму для осіменіння [3].

На собівартість продукції птахівництва впливає також здешевлення раціонів та зниження витрат корму з дотриманням балансу необхідних інгредієнтів. Адже невідповідна якість кормів, а також незбалансованість у них необхідних поживних речовин та мікроелементів викликає стреси у птиці, що спричинює зниження її продуктивності та збереженості. Одним із шляхів подолання цього явища є збагачення комбікормів вітамінними добавками у потрібній кількості залежно від вікової категорії птиці та періоду використання. Завдяки заміні дорогих складників раціону на дешевші, проте корисні, забезпечується зниження вартості корму за одночасного збереження його поживності. Проте тут слід врахувати потребу в обов'язковому додаванні ферментів. Так, у раціоні для курей-несучок проводять часткову заміну соєвого шроту соняшниковим або ріпаковим, зернових – висівками або ж сорго тощо [4].

Зважаючи на постійне зростання цін на енергоносії, важливим резервом зменшення собівартості та підвищення конкурентоспроможності птахівничої продукції в таких умовах є зниження витрат на опалення пташників, які займають значну її частку (від 3 до 12 %). Альтернативним вибором будуть пташники каркасного типу (металеві або залізобетонні каркаси) з огорожувальними теплоізоляційними матеріалами; застосування енергозберігаючих систем обігріву – з

поширених в Україні систем обігріву пташників (опалення від центральної котельні, за допомогою теплогенераторів та повітрянагрівачів) найбільш ефективною є остання, оскільки знаходиться безпосередньо в самому пташнику, працює в автоматизованому режимі і практично не потребує капітальних витрат на обладнання. Окрім цього, вона характеризується високим коефіцієнтом використання теплової енергії. У результаті витрати на опалення знижуються на 40-50 %; застосування теплообмінників – за їх допомогою можна використати значну кількість тепла, що видаляється з пташника разом з викидним повітрям, для підігрівання припливного повітря [5].

Важливою умовою підвищення рівня використання трудових ресурсів є поглиблення спеціалізації і концентрації виробництва, розвиток міжгосподарської кооперації та агропромислової інтеграції [6]. Слід відзначити, що поглиблена спеціалізація надає важливі умови для підвищення економічної ефективності виробничого процесу, а саме: для організації масового і ритмічного виробництва продукції на промисловій основі; для вдосконалення технології і підвищення окупності вкладених коштів; для впровадження у виробництво досягнень науки і передового досвіду; паралельно із збільшення отриманої продукції відбувається підвищення продуктивності праці; зниження затрат та підвищення рівня рентабельності виробництва продукції. Доповненням до спеціалізації виробництва є його концентрація, що надає змогу підприємству використовувати різноманітні заходи, спрямовані на зростання продуктивності птиці, впроваджувати прогресивні системи утримання, годівлі, відтворення, ресурсо- і енергозберігаючі технології. Велику роль в обґрунтуванні раціонального розміщення і спеціалізації підприємства, підвищенні його економічної ефективності та конкурентоспроможності відіграє саме показник собівартості [7]. Важливим етапом встановлення ціни є визначення попиту на дану продукцію з урахуванням інтересів конкретного споживача, обґрунтування особливостей конкретного ринку, а також розвиток рекламної діяльності. Усе це на підприємстві повинна здійснювати служба маркетингу [39]. Обов'язком кожного спеціаліста та керівника підприємства є виявлення й використання можливих шляхів економії ресурсів та зниження витрат,

для чого створені норми витрачання різних видів ресурсів у певних організаційно-технологічних умовах виробництва. Саме вони є важливими чинниками забезпечення режиму економії і, відповідно, зниження собівартості продукції [40].

Таким чином можна зробити висновок, що чим інтенсивніше підприємство використовує виробничі ресурси, досягнення науки, передового досвіду у підвищенні ефективності виробничого процесу, впроваджує нові технології в системи утримання, годівлі, відтворення птиці, здійснює ефективну організацію праці, тим нижчою є собівартість. Виконання всього комплексу заходів (технологічних, організаційних та економічних) щодо зниження показника собівартості у м'ясному птахівництві супроводжується економією витрат у кожному з технологічних процесів усього виробництва, зокрема процесу відтворення птиці, адже із зниженням показника собівартості водночас зростає конкурентоспроможність, відбувається зміцнення ринкових позицій птахівничого підприємства та підвищується рівень його прибутковості.

Література

1. Пудов В.Я. Причини зниження відтворних якостей самців птахів та шляхи їх покращання. *Птахівництво: міжвід. темат. наук. зб. ІІІ УААН*. Харків, 2006. Вип. 58. С. 444-449.
2. Неживенко В. Обладнання для утримання батьківського стада. *Наше птахівництво*. 2009. №3. С. 13-15.
3. Ципляк О.В. Вплив різних режимів відбору сперми у півнів та штучного осіменіння курей Бірківської м'ясо-ячної популяції на їх відтворні якості. *Птахівництво: міжвід. темат. наук. зб. ІІІ УААН*. Харків, 2010. Вип. 65. С. 354-359.
4. Коцюмбас І.Я. Державний моніторинг кормів в Україні – проблеми та перспективи. Матеріали ІХ міжнародної конференції "Птахівництво'2013", 22-26 вересня 2013 року. Судак: "ПрАТ ТОК "Судак", 2013. С.6-10.
5. Мельник В. Шляхи зниження енерговитрат на опалення пташників. *Наше птахівництво*. 2010. №2. С. 24-27.
6. Пархомець М.К. Виробничі витрати і формування цін на сільськогосподарську продукцію в сучасних умовах. *Інноваційна економіка*. Вип. №5. 2010 (19). 2010. С. 174-177.
7. Ульяновченко О. В. Вертикально інтегровані холдинги у яєчному птахівництві. *Птахівництво: міжвід. темат. наук. зб. ІІІ НААН*. Харків, 2012. Вип. 68. С.436-443.
8. Гавриляк А.С. Альтернативне фінансування інноваційних проектів виробничих підприємств. *Сучасні проблеми економіки та управління*. Львів, 2007. С. 172-173.
9. Гавриляк А.С. Ефективність інноваційних процесів на птахівничих підприємствах України *Вісник Львівського національного аграрного університету: Економіка АПК*. 2008. №15. С. 342-344.